

O inițiativă transfrontalieră pentru un salariu
pentru un trai decent în Europa

**UN ALT
SALARIU
ESTE POSIBIL**

**Clean
Clothes
Campaign**

Brandurile ar trebui să plătească prețul complet pentru un articol vestimentar.

Acesta include plata unui salariu din care muncitorii și muncitoarele să poată trăi.

Deși dreptul la un salariu care asigură un trai decent este unul din drepturile fundamentale ale omului, salariile actuale ale lucrătorilor sunt cu mult sub salariul pentru un trai decent.

Cele mai recente cercetări au relevat din nou diferența uriașă dintre salariile care asigură un trai decent și remunerația reală a lucrătorilor.

De ce ne preocupă salariul pentru un trai decent?

Cumpărătorii ar trebui să plătească pretul întreg pentru articolele vestimentare, care să permită un salariu decent pentru angajații din industria textilă. Deși această afirmație sună logic și de bun simț, este în realitate un „măr al discordiei”, dezbătut des (la nivel global) de părțile interesate din industria textilă și a articolelor sportive. Deși dreptul la un salariu pentru un trai decent ar trebui să fie un drept uman fundamental, compensația angajaților din domeniul confecțiilor este deseori cu mult sub nivelul acestui salariu.

Cele mai recente studii au confirmat existența unui decalaj semnificativ între salariul pentru un trai decent și ceea ce primesc în realitate angajații. În plus, în timp ce **decalajul dintre salariul real și salariul minim necesar pentru un trai decent tinde să fie mai mare în industria textilă din Europa comparativ cu cea din Asia, nivelurile de sindicalizare din toate industriile, și în mod special în industria textilă, tind să fie mai mic în Europa decât în Asia.**

Dreptul uman la un salariu minim pentru un trai decent a fost stipulat de către instituțiile Organizației Națiunilor Unite (ONU) și ale Uniunii Europene (UE):

„Orice angajat are dreptul la o remunerație justă, ce asigură persoanei și familiei sale un trai decent.” (Declarația universală a drepturilor omului, Art. 23, par. 3).

În contextul european, **Carta Socială Europeană (CSE)** a Consiliului Europei (publicată în 1965 și revizuită în 1999) stipulează dreptul la un salariu pentru un trai decent în Articolul 4(1): „recunoscând dreptul angajaților la o remunerație care să le permită lor și familiilor lor un standard de viață decent”. CSE este recunoscută în toată Europa, nu doar în statele membre UE. În 2017, UE a înființat Pilonul European al Drepturilor Sociale (PEDS), care face referință la „dreptul la salarii corecte, ce asigură un standard de viață decent” (PEDS).

Subiectul și obiectivul acestor legăminte sunt statele. Din 2011, principiile directe pentru afaceri și drepturi ale omului ale ONU au stabilit obligația **companiilor** de a se conforma cu drepturile universale ale omului.

Un salariu de bază pentru un trai decent este un drept uman de bază, care este vital pentru o dezvoltare socio-economică reală.

Unii retaileri și unele branduri recunosc, la nivel de principiu, dreptul la un salariu pentru un trai decent în codurile lor de conduită voluntare și în inițiativele lor. Cu toate acestea, măsurile practice ale acestora se limitează deseori la monitorizarea conformității furnizorilor cu salariul minim legal din regiunea respectivă. Aproape nimeni nu asigură un salariu pentru un trai decent, în practică.

Între timp, guvernele din regiunile producătoare, cum ar fi cele din zona central est-europeană, men **în salariul minim legal cât mai mic posibil, de regulă la un sfert din salariul pentru un trai decent** (a se vedea tabelul de mai jos), comparând mereu salariile cu cele din țările concurente și ținând seama neconținut de pericolul ca brandurile să își mute comenziile în acele țări. Pericolul mutării comenzilor este un impediment major în calea negocierii salariilor și în calea unei organizări a forței de muncă.

Data fiind balanța puterii în mecanismele de stabilire a salariului minim național și între puterile guvernelor naționale, Comisia Europeană și Fondul Monetar Internațional, nu e de mirare faptul că guvernele acceptă sărăcia lucie a angajaților cu salarii minime. Salariile minime sunt repere negociate politic, în care costurile pentru un trai decent joacă un rol minor sau niciunul. În cele mai multe din țările din Europa Centrală, de Est și de Sud-Est, mecanismul pentru stabilirea salariului minim trebuie să implice negocierea într-o modalitate tripartită (implicând ministerul muncii, asociațiile angajatorilor și sindicatele) și să fie actualizate anual. În mai multe țări, corpurile tripartite nu iau decizii; în caz de neînțelegeri, guvernul decide. În 2018, de exemplu, în Bulgaria, Croatia, Cehia, Polonia și Slovacia, partenerii sociali au eșuat în agreearea asupra unui salariu minim în urma consultărilor și negocierilor în cadrul entităților tripartite din țările lor. Prin urmare, guvernul a decis pragul în mod unilateral.

1. Clean Clothes Campaign / Bread for the World (2020): Exploitation Made in Europe. Human Rights Abuses in Facilities Producing for German Fashion Brands in Ukraine, Serbia, Croatia and Bulgaria. Former studies include: Clean Clothes Campaign (2014): Stitched Up – Poverty wages in the garment industry in Eastern Europe and Turkey. All resources: <https://cleanclothes.org/campaigns/living-wages-in-europe>
2. Stitched Up – Poverty wages in the garment industry in Eastern Europe and Turkey, pp. 34/35: <https://cleanclothes.org/file-repository/resources-publications-stitched-up-1/view> – last accessed 15/2/2020. Please also see the CCC's country profiles from the region: <https://cleanclothes.org/campaigns/living-wages-in-europe> – last accessed 15/2/2020.
3. Kurz Vandaele / ETUI (2019): Bleak prospects: mapping trade union membership in Europe since 2000. <https://www.etui.org/Publications2/Books/Bleak-prospects-mapping-trade-union-membership-in-Europe-since-2000>
4. European Social Charter, available at: <https://rm.coe.int/168006b642>
5. European Pillar of Social Rights, p. 15. https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_en.pdf
6. See CCC (2019): Tailored Wages, <https://archive.cleanclothes.org/resources/publications/tailored-wages-2019-the-state-of-pay-in-the-global-garment-industry>

Un salariu care asigură un trai decent este unul din elementele centrale ale drepturilor omului și este vital pentru orice dezvoltare socio-economică reală.

Guvernele nationale din regiunile producătoare, precum cea din Europa Centrală, de Eșt și Sud-Est, mențin salariile minime pe economie cât mai mici posibil, în medie la un sfert din nivelul salariului pentru un trai decent (vezi tabelul).

Guvernele pun în aplicare astfel de politici și din cauza faptului că fac comparații între nivelurile de salarizare din propria țară cu salariile din țările concurente, respectiv din cauza riscului ca brandurile să-și mute comenzile în alte țări din regiune, în cazul în care ar mări salariile minime pe economie.

Tabel: Salariul minim legal net și pragul de sărăcie, 2018

Țări listate în ordinea cotei alimentare medii	Salariul minim legal net (2018) în moneda locală, potrivit organizațiilor CCC din țări	Pragul de sărăcie ⁸		Salariul minim legal net ca proporție din pragul de sărăcie
		risc de sărăcie în moneda locală per gospodărie 2018 (lunar) conform EU SILC	60% din salariul mediu național 2018 (lunar) ⁹	
Cehia	13,352	25,122		53%
Ungaria	126,770	176,094		72%
Slovacia	397	784		51%
Polonia	1,530	2,938		52%
Bulgaria	395	737		54%
Turcia	1,603	1,629		98%
Croatia	2,752	5,219		53%
România	1,194	1,575		76%
Serbia	24,882	34,892		71%
Bosnia și Hertegovina	440		514	86%
Georgia	16		500	3%
Macedonia de Nord	12,165	16,975		72%
Albania	21,312		26,131	82%
Ucraina	2,997		4,282	70%
Moldova	2,172		2,738	79%
MEDIA				65%

Este un dezechilibru de putere și influență substantial între guvern, asociațiile angajatorilor și sindicate și, de asemenea, vis-à-vis de alți actori de lobby, precum Camera Americană de Comerț, Banca Centrală Europeană, FMI și Comisia Europeană. Agenda lor de politică economică influențează în mare măsură stabilirea salariilor minime statutare.

Salariile minime legale, în raport cu pragul de sărăcie din UE

Tabelul arată că toate salariile minime nete oficiale sunt sub pragurile statistice ale sărăciei așa cum acestea sunt definite de UE. În medie, salariul minim legal ajunge doar la **două treimi** din suma considerată pragul sărăciei. Salariile minime legale nu asigură evadarea din precaritate. Muncitorii și muncitorii care câștigă salariul minim legal (așa cum e cazul celor mai multora în sectorul confecțiilor) sunt extrem de săraci, chiar și potrivit pragului de sărăcie al UE. **Salariul minim statutar nu previne ca lucrătorii să ajungă în sărăcie ci, din contra, reprezintă un semn al sărăciei.**

Această situație reafirmă necesitatea de a întări lupta pentru salarii cu care oamenii să poată trăi decent.

7. Eurofound (2019) Minimum wages in 2019: Annual review, Publications Office of the European Union, Luxembourg, p. 15

8. Sources: Legal minimum net wage and average wage according to CCC researchers from the respective countries; EU-SILC: European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC) as the "at-risk-of-poverty" threshold for 60% of the national median equivalized disposable income (after social transfers) for two adults and two children: http://appso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_lil01&lang=en

9. Where the EU-SILC poverty thresholds were not available, we had to resort to using just 60% of the national average wage.

Salariul minim pe economie legal nu-i împiedică pe lucrători să cadă în sărăcie, ci, dimpotrivă, este un semn că ești sărac.

Plățiți lucrătorilor din industria
confecțiilor un

SALARIU CARE ASIGURĂ UN TRAI DECENT

Ar trebuie
să-și permită

hrană

chirie

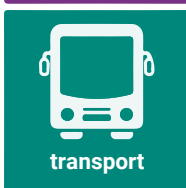
sănătate

educație

îmbrăcăminte

transport

economii

Un salariu pentru un trai decent
este un drept uman
pentru TOȚI oamenii
din TOATĂ lumea

O MUNCITOARE
ÎȘI ÎNTREȚINE
FAMILIA

1 X MUNCITOARE

2 x adulți în întreținere **sau**
1 x adult + 2 x copii **sau**
4 x copii

Prin conceptul unei baze transfrontaliere pentru un salariu pentru un trai decent, urmărim să intensificăm și să urgentăm lupta pentru asigurarea acestor salarii și pentru a sprijini puterea de negociere a sindicatelor. Prin dezvoltarea așa numitului European Floor Wage (Salariul de Bază European), vrem să facilităm măsuri concrete, care pot fi puse în practică în vederea obținerii de salarii mai mari pentru muncitoarele și muncitorii în industria confecțiilor. Dorim să obținem o viață decentă și demnitate pentru toate muncitoarele și muncitorii din Europa Centrală, de Est și de Sud-Est.

Definiția salariului pentru un trai decent

În trecutul recent, **caracteristicile principale ale unui salariu pentru un trai decent** au fost agreate la scară largă de către experți și alți actori implicați. Salariul pentru un trai decent poate este:

- A. un drept al omului și are aplicabilitate universală, ceea ce înseamnă că:
  - a. li se cuvine tuturor muncitoarelor și muncitorilor, indiferent de statutul acestora la locul de muncă, de productivitatea lor sau de situația personală (de ex.: statusul marital);
  - b. nici o persoană care muncește nu poate câștiga mai puțin de salariul pentru un trai decent;
  - c. poate fi câștigat în timpul unui program de lucru normal (de ex.: fără ore suplimentare);

B. întotdeauna suficient pentru a satisface nevoile de bază ale celor care muncesc și pe cele ale familiilor lor, care trec dincolo de simpla supraviețuire către asigurarea participării familiei în viața socială. Prin urmare, salariul pentru un trai decent acoperă cheltuielile pentru:

- a. hrană, haine, casă, transport public, utilități și comunicare, educație, timp liber și cultură, costuri firești pentru igienă și sănătate și vacanțe (o călătorie de o săptămână, în interiorul țării);
- b. venituri nerestricționate pentru urgente.

Cu o abordare transfrontalieră, ne propunem să contestăm amenințarea constantă de relocare și să ocolim astfel concurența din jurul salariilor.

Modelul global de afacere al industriei modei rapide (fast fashion) creează nevoia unei politici care să combată concurența de relocare între țări / regiuni, în funcție de salarii.

Salariile minime pe economie sunt, în medie, echivalente cu două treimi din pragul de sărăcie din UE

SALARIUL MINIM PE ECONOMIE LEGAL

PRAGUL DE SĂRĂCIE DIN UE

Clean Clothes Campaign susține, de asemenea, faptul că un salariu pentru un trai decent este un **salariu net de bază pentru o săptămână de lucru normală**, fără ore suplimentare și fără taxe. Și trebuie plătit în numerar.

Un salariu pentru un trai decent este o categorie care include doar costurile necesare traiului. Productivitatea sau capacitatea economică ale unui angajator nu sunt luate în considerare. În schimb, salariile minime legale sau tatutare sunt politici bazate pe piață stabilite în acord cu avantajul economic comparativ al unei țări. Totuși, salariul minim și salariul pentru un trai decent sunt asemănătoare, în sensul că amândouă urmăresc să furnizeze un venit de rezervă pentru cei prost plătiți.

Discursul prezent cu privire la salariul pentru un trai decent emfazează mai puțin diferențele dintre definiții și mai mult modul de implementare al salariului pentru un trai decent.

O precondiție pentru pași concreți, măsurabili, spre implementarea unui salariu pentru un trai decent este o estimare sau un prag de referință (benchmark). Grupul Clean Clothes Campaign din țările europene producătoare de confecții - cu precădere din Europa Centrală, de Est și de Sud-Est - s-au angajat în dezvoltarea unui **prag de referință transfrontalier în Europa pentru un venit de bază axat pe muncitoare și muncitori**. Într-un proces sistematic de discuții și deliberări, investigații și cercetare, care a început în anul 2014, grupul a aprobat într-un final conceptul pentru acest prag de referință transfrontalier european pentru un venit de bază, în aprilie 2020.

Fundamentele acestei dezvoltări au fost realizate deja prin Salariul de Bază Asiatic.

Am intenționat ca salariul de bază transfrontalier pentru un trai decent să fie **simplic și ușor** de înțeles. Resurse limitate nu permit cercetarea extinsă și continuă. Prin urmare, considerăm că metoda folosită de Alian a pentru Salariul de Bază Asiatic este potrivită din punct de vedere al trăsăturilor enunțate mai sus ale venitului pentru un trai decent: bazată pe legea lui Engel, se axează pe hrană și mai puțin pe alte nevoi și cheltuieli de bază.

De ce conceptul salariului pentru un trai decent trebuie să fie unul regional?

În stabilirea pragurilor de referință adecvate pentru salarii decente, ne străduim să privim **dincolo de granițele naționale**. Un concept care urmărește să pună în centru muncitorii și muncitoarele trebuie să ia în considerare modelul de afacere din sfera modei rapide (fast fashion).

Dinamica puterii în lanțurile globale de aprovizionare favorizează brandurile și retailerii. În timp ce aceștia își asumă rolul fixării prețurilor, furnizorii sunt cei care trebuie să accepte prețurile care li se oferă. Brandurile și retailerii controlează modul în care valoarea este distribuită de-a lungul lanțului de aprovizionare, precum și unde și când are loc producția. Industria îmbrăcămintii reprezintă, așadar, un exemplu chintesental a unui lanț valoric condus de cumpărător. Brandurile și retailerii pot fi considerați **angajatorii principali**.

Cu o abordare transfrontalieră, urmărim să înfruntăm amenințarea constantă a relocării și competiția eschivoatoare în jurul salariilor. **Modelul global al modei rapide (fast fashion) creează nevoia pentru o politică publică care să combată relocarea competiției salariale între țări / regiuni - și care, totuși, nu face diferențele țării egale**. Cu Salariul de Bază European am urmărit tocmai acest obiectiv. Scopul nostru este de a pune o limită la competiția pentru salariile cele mai mici (așa numitul proces 'race to the bottom') între și în cadrul țărilor europene producătoare de confecții.

Însă asta nu înseamnă că Salariul de Bază European este singura estimare posibilă. Din contra: **pragurile de referință transfrontaliere și naționale pentru salarii pentru un trai decent sunt complementare**. Evităm capcana căutării estimării pentru salariul perfect întrucât asemenea lucru nu există. Pragul de referință propus, pe care Clean Clothes Campaign îl scoate la iveală, nu este menit să excludă spațiul politicilor publice pentru devieri. Poate fi croit mai departe de sindicate din diferite țări, în funcție de nevoile și de contextele lor.

Cum se calculează un prag de referință pentru un salariu decent?

Ce principii de calcul am împrumutat de la Alianța pentru Salariul de Bază Asiatic?

Metoda de calculare pentru Salariul de Bază Asiatic (SBA) împarte cheltuielile gospodărești în două categorii: alimentare și nonalimentare, folosind cheltuielile pentru hrană ca indicator principal al bunăstării.

SBA exprimă componenta alimentară în termeni de calorii mai degrabă decât unități alimentare. Obiectivul este de a furniza o bază comună de-a lungul țărilor și diferitelor culturi culinare. Cifrele calorice se bazează pe studii realizate de entități guvernamentale și nonguvernamentale cu privire la consumul caloric în țările asiatice. Alianța SBA a adoptat cifrele relativ ridicate ale guvernului indonezian, de 3000 de calorii pe zi, susținând că venitul de bază nu ar trebui să diminueze standardele nici unei țări și nici să devalorizeze munca femeilor în industria confecțiilor. De aici izvorăște decizia noastră de a adopta, de asemenea, **3000 de calorii pe zi** ca standard pentru Europa.

O trăsătură fundamentală al Salariului de Bază Asiatic, precum și a Salariului de Bază European, este **sensibilitatea legată de gen**. În cele mai multe dintre țările producătoare europene, muncitorii în confecții - de regulă femei - sunt deseori cei care aduc pâinea în familie sau sunt mame singure. Soții sunt deseori fără loc de muncă, se angajează în activități informale sau migrează către țări din Europa de Vest, în căutarea unui loc de muncă.

10

Această precaritate a veniturilor face ca femeile să lucreze ore suplimentare, să se angajeze la al doilea loc de muncă sau să caute cea mai ieftină mâncare, toate rezultând într-o precaritate absolută a timpului liber. Dincolo de orele lungi de muncă, femeile au în sarcină munca de îngrijire a familiei extinse. Această muncă trebuie luată în considerare.

Suntem martori ai acestei realități în contextul mai larg al unor crize sociale persistente. La începutul anilor '90, regiunea post-socialistă a experimentat „cea mai acută sărăcie și răsturnare a bunăstării din lume” (UNDP 1999). În raportul din 1999 al Conferinței Internaționale pentru Muncă, Organizația Mondială a Muncii înregistrează o dezintegrare socială drastică și o explozie a sărăciei în această regiune. În consecință, regiunea a fost zdruncinată de nivele de emigrare uluitoare începând cu anii 1990/1991. În ultimii 30 de ani, a înregistrat una dintre cele mai mari și mai persistente pierderi ale populației. De la începutul anilor 1990, se estimează că aproape 20 de milioane de persoane (5,5 % din populația Europei Centrale, de Est și de Sud Est) au părăsit regiunea. Până la finalul anului 2012, Europa de Sud-Est a experimentat cele mai multe plecări, ajungând la 16% din populația de la începuturile anilor '90. În condiții de precaritate, informalitate și emigrarea membrilor familiei, familiile extinse au devenit rețele de sprijin. Gospodăriile clasei muncitoare au avut tendința de extindere, iar cheltuielile gospodăriilor mai mari decât media tind să fie mai mici decât ale celor medii.

Prin urmare, subliniem dimensiunea familială a unui salariu pentru un trai decent, utilizând același număr de unități de consum precum Salariul de Bază Asiatic, care a inclus trei unități de consum, adică mai mare decât mărimea medie a gospodăriilor din regiune.

Tabel: Estimările de calcul ale salariului de bază pentru un trai decent transfrontalier în Europa ¹³

Tări listate în ordinea cotei alimentare medii	Costuri alimentare generalizate în PPP USD (trei unități de consum)	Clustere: cota alimentară din cheltuielile gospodărești	Salariul de bază European (SBE) în PPP USD, 2018	Salariu de bază European (SBE) în moneda națională 2018
Cehia	792	30%	2,640	37,382
Ungaria	792	30%	2,640	409,754
Slovacia	792	30%	2,640	1,452
Polonia	792	30%	2,640	5,042
Bulgaria	792	30%	2,640	2,033
Turcia	792	30%	2,640	5,095
Croatia	792	30%	2,640	10,428
România	792	30%	2,640	5,069
Serbia	792	40%	1,980	98,030
Bosnia și Hertegovina	792	40%	1,980	1,604
Georgia	792	40%	1,980	1,762
Macedonia de Nord	792	40%	1,980	45,540
Albania	792	40%	1,980	104,980
Ucraina	792	40%	1,980	14,197
Moldova	792	40%	1,980	14,236

11. Bhattacharjee, A. and Roy, A. (2012) 'Asia Floor Wage and global industrial collective bargaining', International Journal of Labour Research, Vol. 4, No 1, p. 77.

12. See, for instance, the 2019 Romania country profile: <https://cleanclothes.org/livingwage/europe/country-profiles/romania/view>

13. Conversion rates: PPP USD 2018, private consumption: <https://data.worldbank.org/indicator/PANUS.PRV.T.PP>

În plus, folosim de asemenea moneda prin care Salariul de Bază Asiatic este exprimat: **Paritatea Puterii de Cumpărare în Dolari (Purchasing Power Parity USD - PPP USD)**. Această monedă virtuală a fost aleasă pentru a putea avea o cifră universală care să poată fi convertită în monede naționale, evitând fluctuațiile pieței și ale politicilor publice de conversii valutare și luând în calcul puterea de cumpărare a monedelor.

Unde ne-am diferențiat de metodologia Salariului de Bază Asiatic, atunci când l-am calculat pe cel european?

În ciuda aspectelor comune dintre țările producătoare din Asia de Sud, de Sud-Est și de Est și din Europa Centrală, de Est și de Sud-Est, există totuși factori contextuali și structurali care duc la nevoia de ajustare a formulei. A fost necesar să ajustăm **costurile alimentelor din salariul pentru un trai decent și costurile alimentelor pentru muncitori și muncitoare** la contextul european.

Pentru a afla costurile alimentare, am aplicat chestionare cu privire la **coșurile de cumpărături ale muncitoarelor și muncitorilor** în diferite țări cu scopul de a reflecta, cât mai apropiat posibil, realitățile din gospodăriile clasei muncitoare. Din 2016 în 2019, astfel de chestionare au fost realizate în cinci țări, respectiv Albania, Macedonia de Nord, Ucraina, Ungaria și Moldova. Am calculat o medie de **792 PPP USD pentru cheltuieli alimentare**.

Conform metodologiei Salariului de Bază Asiatic, costurile alimentare medii trebuie împărțite cu cifrele care reprezintă **cota alimentară din cheltuielile gospodărești**. Salariul de Bază Asiatic s-a bazat pe o cotă alimentară de 50%, din 2009 până în 2020, iar acum a ajuns la 45%.

Pentru muncitorii și muncitoarele din Europa, am consultat multiple surse, inclusiv statisticile naționale, EuroStat, Indexul Siguranței Alimentare Globale al Organizației Mondiale pentru Hrană, pentru a putea prezenta costurile alimentare în raport cu cota alimentară din cheltuielile gospodărești. De fapt, cota alimentară variază mult în cadrul celor 15 țări din grup. Prin urmare, în urma verificărilor încrucișate ale datelor empirice și deliberărilor din grup, am decis cu privire la două clustere diferite plauzibile ale cotei pentru mâncare: una de **30%** și o alta de **40%**.

Această decizie a dus la două cifre pentru exprimarea salariilor de bază pentru două clustere, în PPP USD. Am convertit apoi aceste cifre în monedele locale. Ulterior, salariile extrapolate au fost verificate prin raportarea la salariile decente estimate de muncitori și muncitoare în cadrul interviurilor noastre și din nou verificate pentru plauzibilitate în cadrul întâlnirilor din cadrul Grupului de Focus pe Producția Europeană.

Tabel: Estimarea salariului european transfrontalier pentru un trai decent în moneda națională comparat cu venitul minim net legal, 2018.

Tări listate în ordinea cotei alimentare medii	Salariul de bază European în monedele naționale, 2018	Salariul minim net legal (2018) în monedele naționale potrivit reprezentanților CCC din țări	Proportia salariului minim net legal din salariul de bază European
Cehia	37,382	13,352	36%
Ungaria	409,754	126,770	31%
Slovacia	1,452	397	27%
Polonia	5,042	1,530	30%
Bulgaria	2,033	395	19%
Turcia	5,095	1,603	26%
Croatia	10,428	2,752	26%
România	5,069	1,194	24%
Serbia	98,030	24,882	25%
Bosnia și Hertegovina	1,604	440	27%
Georgia	1,762	16	*
Macedonia de Nord	45,540	12,165	27%
Albania	104,980	21,312	20%
Ucraina	14,197	2,997	21%
Moldova	14,236	2,172	15%
MEDIA			25%

Salariile minime pe economie sunt, în medie, echivalentul a 25% din Pragul de Referință pentru Salariul de Bază European.

SALARIUL MINIM PE ECONOMIE

EFW

14. Atoyán, R. et al. (2016) 'Emigration and Its Economic Impact on Eastern Europe', IMF Staff Discussion Note.

15. See: Fabo, B. and Guzi, M. (2019) The cost of living in the EU: how much do you need?, ETUI Policy Brief, No. 4.

„În Aprilie 2020, Grupul european Clean Clothes Campaign din Sud-Est a aprobat conceptul și referințele pentru această estimare pentru un salariu pentru un trai decent transfrontalier.

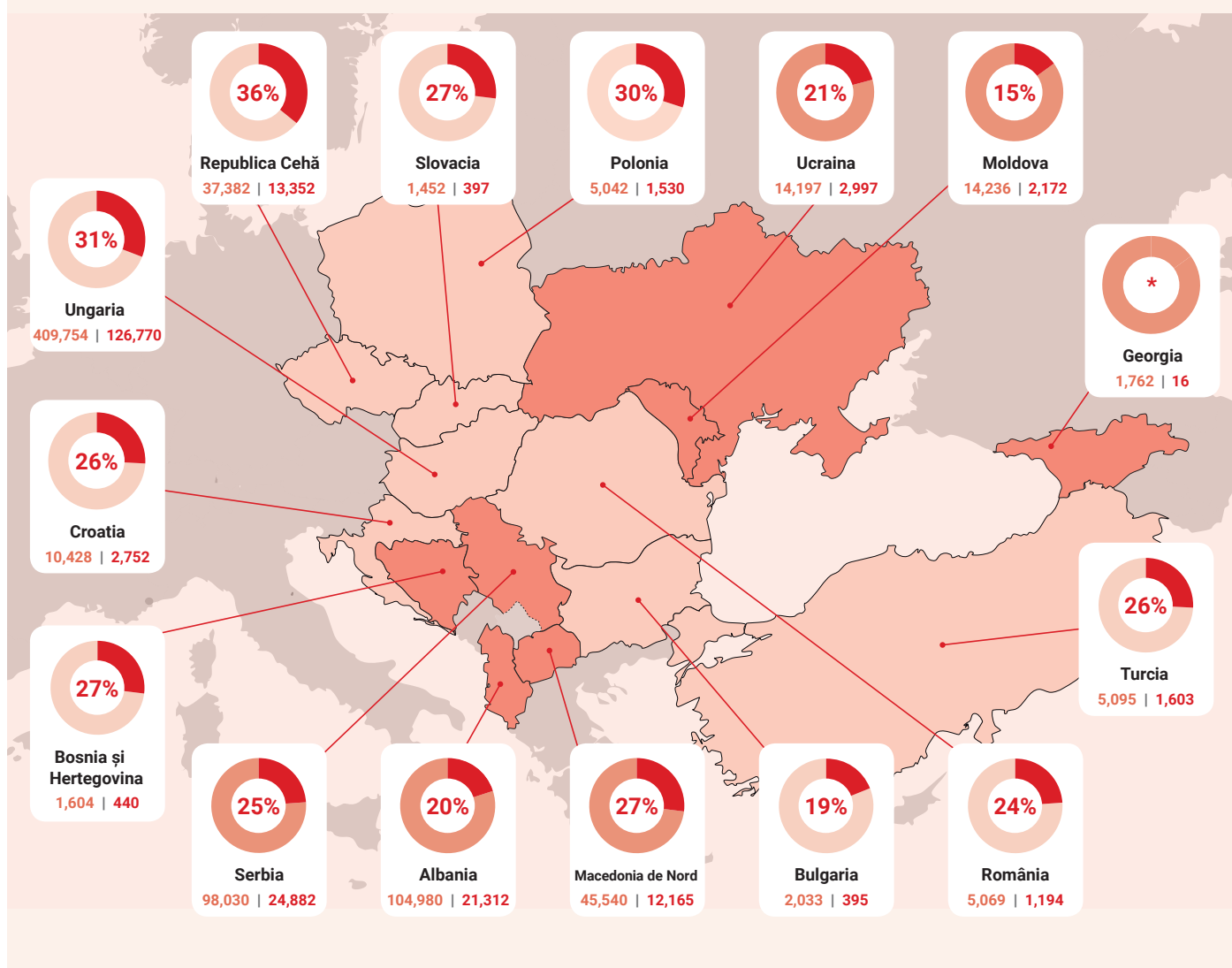
Pentru anul de referință 2018, am calculat Salariul de Bază European în cuantum de 1,980 PPP USD pentru Serbia, Bosnia și Hertegovina, Georgia, Macedonia de Nord, Albania, Ucraina și Republica Moldova, respectiv de 2,640 PPP USD pentru Slovacia, Ungaria, Polonia, Turcia, Croatia, Cehia, Bulgaria și România.

În cadrul unei verificări încrucișate, am comparat Salariul de Bază European cu salariile minime pe economie legale, la nivelul fiecărei țări din sud-estul Europei în parte.

Tabelul următor arată că cifrele pentru Salariul de Bază European sunt, în medie, de patru ori mai mari decât salariul minim pe economie. Acest decalaj este similar cu diferențele identificate în cadrul unor studii mai timpurii, din aceeași regiune.”;

INFOGRAFIC :

Procentajul salariilor minime nete legale din salariile de bază transfrontaliere estimate în Europa, în moneda națională, 2018 (Prima valoare reprezintă estimarea salariului de bază transfrontalier; a doua valoare reprezintă salariul minim net legal)

* Am exclus salariul minim georgian extrem de mic din calcule pentru determinarea mediei pentru că datează din anii '90 și este numai parțial relevant în cadrul țării

Calea de aici înainte

1

Brandurile și retailerii de îmbrăcăminte ar trebui să:

a. stabilească în mod public pași concreți, măsurabili pentru întregul lor lanț de aprovizionare, pentru a asigura că muncitoarele și muncitorii sunt plătiți un salariu decent, într-un orizont de timp rezonabil;

b. negocieze și să semneze acorduri obligatorii legale și executorii cu reprezentanții muncitoarelor și muncitorilor, prin care să solicite plata pretului real al produselor comandate de la furnizorii lor. Pretul oferit pentru serviciile oferite ar trebui să permită îndeplinirea dreptului uman cu privire la un salariu pentru un trai decent, care li se cuvine tuturor muncitoarelor și muncitorilor;

2

Guvernele naționale, deopotrivă în țările de consum și de producție din Europa, și Uniunea Europeană au datoria de a proteja dreptul uman al muncitoarelor și muncitorilor la un salariu pentru un trai decent și să implementeze salarii minime legale care luptă împotriva sărăciei în loc să creeze o forță de muncă sărăcită și exclusă social.

Pragurile de referință pentru un salariu care asigură un trai decent, pe care brandurile și retailerii de îmbrăcăminte, respectiv guvernele naționale și Uniunea Europeană ar trebui să le stabilească, sunt următoarele:

- 2,640 PPP USD - pentru Bulgaria, Croatia, Polonia, Republica Cehă, România, Slovacia, Turcia și Ungaria (calculat pentru 2018);
- 1,980 PPP USD - pentru Albania, Bosnia și Herțegovina, Georgia, Macedonia de Nord, Republica Moldova, Serbia și Ucraina (calculat pentru 2018).

Clean Clothes Campaign

Clean Clothes Campaign (CCC) este o rețea globală de organizații care apără drepturile de muncă și drepturile umane, inclusiv sindicate. Rețeaua face campanii și susține îmbunătățirea condițiilor de muncă în industria îmbrăcămintii și a articolelor sportive. CCC folosește cercetarea orientată spre acțiune spre a-și informa strategiile de campanii, advocacy și lobby urmărind o industrie a producătoare de confecții care să respecte drepturile omului. Dreptul uman la un salariu pentru un trai decent este în centrul acțiunilor rețelei întrucât reprezintă nucleul nemulțumirilor muncitorilor și muncitorilor.

Contact: europa-east-south@cleanclothes.org
<https://cleanclothes.org/campaigns/living-wages-in-europe>

Grupul CCC care a dezvoltat și a aprobat acest concept și prag de referință este **Grupul European de Focus pe Producție/ Grupul European de Est și de Sud**, alcătuit din:

Albania: Gender Alliance for Development Centre (GADC), Institute for Critique and Social Emancipation (ICSE)

Bulgaria: Collective for Social Interventions

Coaliția Națională CCC Bosnia-Herțegovina–Croatia (consisting of Novi Sindikat / New Union, Regionalni industrijski sindikat (RIS) / Regional Industrial Trade Union, Fundacija za lokalni ekonomski razvoj (FLER)/ Foundation for Local Economic Development, Helsinški parlament građana Banja Luka / Helsinki Citizens Assembly Banja Luka)

Republica Cehă: Nazemi

Georgia: Georgian Trade Union Confederation

Ungaria: Association of Conscious Consumers

Macedonia de Nord: Open Gate – La Strada

Moldova: Center for Policies, Initiatives and Research 'Platforma'

CCC Polonia – Buy Responsibly Foundation (BRF)

România: Asociația Mai Bine

CCC Serbia – Centre for The Politics of Emancipation (CPE), ROZA, Association for Women's Labor Rights

Slovacia: Slovak Centre for Communication and Development (SCCD)

CCC Turcia

Ucraina: Feminist Workshop

CCC Elveția

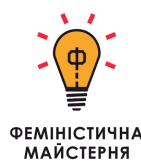
CCC Italia

Germania: Entwicklungspolitisches Netzwerk Sachsen e.V. ENS (development policy network) - member of CCC Germany

Sindicate:

Organizatii nonguvernamentale:

Gender Alliance for Development Center
Qendra Aleanca Gjimore për Zhvillim

Brot für die Welt

Continutul acestui material este responsabilitatea exclusivă a organizației Centre for The Politics of Emancipation (CPE) și nu reflectă în mod necesar poziția oficială a Brot für die Welt.

ROSA LUXEMBURG STIFTUNG SOUTHEAST EUROPE

Sprrijnit de Rosa Luxemburg Stiftung (RLS) Europa de Sud-Est, cu fonduri de la Biroul Federal de Externe al Germaniei. Această publicație sau părți ale acesteia pot fi utilizate gratuit de către alții, atâta timp cât oferă o referință adecvată la publicația originală.

Continutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă a CPE și nu reflectă neapărat poziția oficială a RLS.

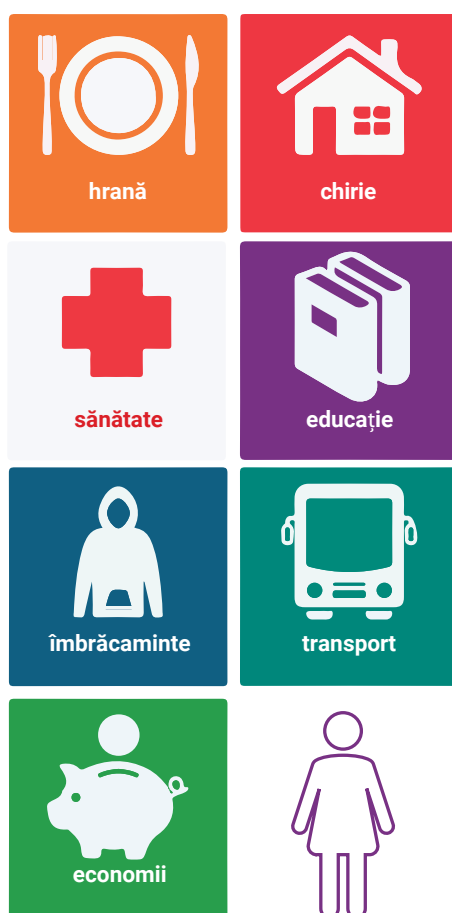
transform! europe este finanțat parțial printr-o subvenție a Parlamentului European. Continutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă a CPE și nu reflectă neapărat poziția oficială a transform! europe

Co-finanțat de către Uniunea Europeană

Acest material a fost tradus și adaptat de asociația Mai bine, din România, cu sprijinul CPE.

SALARIU PENTRU UN TRAI DECENT

Un salariu pentru un trai decent
este un drept uman,
pentru TOȚI oamenii
din TOATĂ lumea